

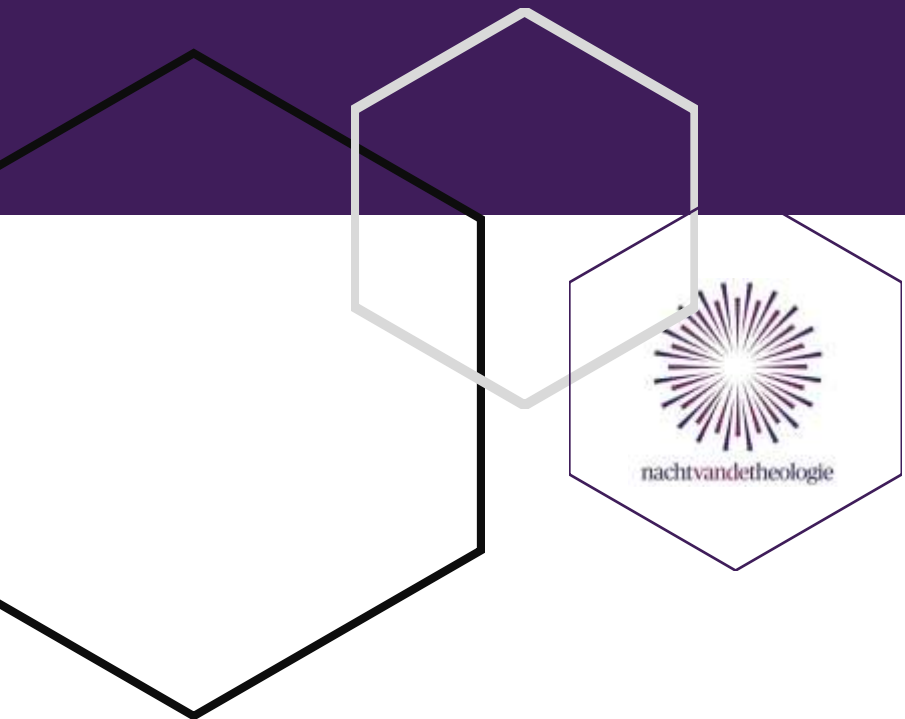
DE WEG NAAR BEVRIJDING

Essay bij het thema 'Ziel en zaligheid'

ANDREA HOKSE

OKTOBER 2019

KORTE SAMENVATTING VOOR OP DE WEBSITE

Gezien, gehoord, geliefd worden. Is dat niet wat we het hardst nodig hebben? Iemand die aandacht heeft voor je gedachten over jezelf, je stille verdriet of lang bedachte dromen. Vanuit mijn liefde voor sport en de verhalen van Jezus leer ik over een nieuwe rol van geloofsgemeenschappen, met als kern: luisteren en versterken. Dat werkt werkelijk bevrijdend.

DE WEG NAAR BEVRIJDING

Niet zo lang geleden was het WK atletiek, misschien heb je het gezien. Heerlijk om naar te kijken. Helemaal als iemand van eigen bodem meedoet. Maar of het nu je landgenoot is die daar rent, of iemand anders, het is haast onmogelijk om na de finish meteen te stoppen met kijken. Ik vind het zelf altijd erg zuur als het scherm op dat moment direct wordt uitgezet. Want 'we hebben nog meer te doen'. Dat gaat er bij mij niet in. Het meest ontroerende en mooie moment in de sport is toch juist te zien in de paar minuten na de finish? De ontlading van de sporter! De winnaar juicht, huilt, en valt de coach of geliefde in de armen. Dat is toch prachtig?

Toen ik tien was, kwam ik erachter dat ik goed was in inlineskaten. Mijn hele jeugd ben ik erg veel bezig geweest met deze sport. Ik leefde uit naar de Nederlandse kampioenschappen, soms naar de Europese, en daar trainde ik hard voor. Op de sprintafstanden had ik goud voor ogen en niet minder. De gouden medaille op de 500 meter had ik vanaf het begin van het seizoen al voor ogen. De spanning in de weg daarnaartoe liep steeds verder op. Tot het startschot op het toernooi. Op dat moment verdween bij mij alle spanning. Een adrenalinestoot nam het over. Het enige wat ik nog hoorde was het geroep van het publiek en de nodige kreten van mijn trainer. In de laatste bocht wist ik vaak al of ik het ging winnen of niet. De laatste meters met extra adrenaline van de gouden medaille in zicht waren genieten. Ik kan nog steeds blij worden als ik de finishfoto's zie van momenten dat ik win. Dat ontzettend ontroerende moment, waar je het eigenlijk allemaal voor doet. Niet het podium, niet de medaille, maar dat moment. Wat maakt dat moment nu zo mooi? Zo ontroerend? Ik denk dat het is omdat het haast bevrijdend werkt. Ik had m'n ziel en zaligheid erin gestopt. Maandenlang, soms zelfs jaren, was het mijn focus. Over de eindstreep viel dan alles van me af. Het doel is bereikt, vrij van de druk, bevrijd van het doel.

Uitzien

Zo'n moment van ontlading is een heel kenmerkend onderdeel van sport. Tegelijkertijd is zo'n moment ook op allerlei andere terreinen in het leven terug te vinden. Na een belangrijke presentatie, een moeilijk gesprek waar je tegenop zag of een eerste werkweek kun je dit gevoel ook ervaren. Je werkt met ziel en zaligheid ergens naartoe, je steekt er tijd en moeite in, en dat maakt de finish bevrijdend. Niet iedereen ervaart even sterk dat 'ergens naartoe werken'. Daarin zijn we verschillend. We hebben de tijd ook niet allemaal om ons ergens passievol voor in te zetten. Je leven zo goed mogelijk leven vraagt vaak al genoeg energie. Maar ik geloof dat er iets is wat ons in beweging brengt om het leven te leven zoals we dat doen. Dat intrigeert me, ik wil uitzoeken wat ons beweegt, evenals wat God in beweging brengt en hoe die twee samenkomen.

Iets wat in de afgelopen eeuwen veel mensen in beweging heeft gebracht is het evangelie. Evangelie betekent letterlijk 'blijde boodschap' of 'goed nieuws'. In het Oude Testament is te zien hoe het Joodse volk al voortdurend uitziet naar de komst van een verlosser. Ze leven toe naar een moment van bevrijding. Hele passages gaan erover hoe fantastisch het zou zijn als dat moment van 'Gods koningschap' aan zou breken, dat zou echt bevrijdend werken. Het zou namelijk het einde betekenen aan geweld en conflicten, slavernij, gevangenschap, deportaties en verwoestende gevolgen van oorlog. Een heel herkenbaar verlangen denk ik. Dat goede nieuws waar het Joodse volk naar uitzag, begon volgens christenen op het moment dat Jezus als baby op de wereld kwam. Hij zou het verschil gaan maken, hij zou de verlosser zijn en een zalig leven geven. Maar dat pakte anders uit dan je zou verwachten.

Een opmerkelijke held

Jezus bleek niet een onoverwinnelijke machthebber te zijn die even de wereldvrede realiseerde. Hij pakte dat anders aan. Hij trok zich niet zoveel aan van de standaard omgangsvormen, maar ging om met de *outcast*. Hij bracht veel tijd door met zwakke, buitengesloten mensen. Dat is nu al niet gangbaar, maar toen helemaal niet. En zo liet Jezus door zijn eigen leven zien hoe goed nieuws op een heel andere manier gestalte kon krijgen. Jezus was bezield over hoe we als mensen met elkaar omgaan. Dat zien we in hoe hij naar mensen keek en een relatie met ze aanging. Hij genas mensen van ziekten en kwam op voor mensen zonder stem. Hij luisterde naar de mensen die ervoeren dat verbroken en verloren relaties veel pijn teweegbrengen. Jezus liet in zijn omgang met mensen zien dat het kwaad te overwinnen was.

De verwachting was dat het kwaad met de komst van de verlosser voorgoed vernietigd zou worden. God zou met goddelijke overmacht zijn koningschap vestigen. Die gedachte is heel begrijpelijk. Ik ben zelf ook opgegroeid met het beeld van een almachtige God. Een God die alles bestuurt. Maar ik kon al vrij vroeg in mijn leven niet meer uit de voeten met dit beeld alleen. De franciscaan Richard Rohr zegt hierover dat de kracht van de christelijke God helemaal niet voortkomt uit macht, maar juist uit machteloosheid en nederigheid. God is veel meer al-kwetsbaar, dan al-machtig. Hij legt dat uit aan de hand van Jezus' lijden aan het kruis. Daar liet Jezus bij uitstek zien dat als je ervoor kiest om lief te hebben, je er automatisch voor kiest om te lijden.

Jezus verdroeg onze gebrokenheid opdat wij datzelfde kunnen doen – geduld hebben met onszelf en dan uiteindelijk ook met anderen. 'Kwaad' is wat er gebeurt als mensen worden gekweld door een verlangen naar het goede dat ze niet kunnen pakken. Doden, vernederen, misbruik van macht en privileges en anderen beschadigen. Het toont een volstrekt onvermogen om het imago Dei (beeld van God) in anderen te zien, en in onszelf (Rohr, 2017, p. 213).

Jezus liet in zijn optreden zien dat door zwak te worden, liefde het kan winnen van kwaad. Hij overwon de dood. Daarmee gaf hij zijn volgelingen vertrouwen dat een wereld zonder kwaad realiteit zou kunnen worden. En het blijft niet bij hoop op een zalige toekomst. Het is een leven dat we nu ook alvast zo goed mogelijk kunnen gaan leven. Met falen en opstaan.

In beweging gezet

Het verhaal van Jezus is nooit gestopt. Verhalen van goed nieuws zijn elke dag opnieuw te vinden. Goed nieuws is zichtbaar in de liefdevolle omgang tussen mensen. En dat gebeurt op de meest vreemde plaatsen en meest moeilijke momenten. Je kunt het zien wanneer een heel dorp zich inzet om een vermist meisje te vinden. Het is te zien bij daklozen die hun gekregen geld verdelen. Prostituees die elkaar beschermen en omzien naar elkaar. Het is te zien op plekken waar licht het wint van het duister. Het is te zien in sport, in humor, in familievreugde en in kunst. Het is te zien als we elkaar helpen ons te ontwikkelen op cognitief, sportief of artistiek gebied. Het is te vinden bij mensen die de weg van Jezus volgen door net als hij stil te staan bij het verhaal van de ander. Het Koninkrijk van God is geen statisch, maar een dynamisch begrip. Het is er niet zonder de beweging van mensen. En zo is er geen plek waar Gods wil niet gedaan kan worden.

Geloofsgemeenschappen en gelovigen zoeken naar manieren om gehoor te geven aan Jezus' oproep hem te volgen. Want hoe kunnen zijn verhaal en de verhalen die hij vertelde blijven leven en opnieuw ontstaan? Goed nieuws betekende voor Jezus niet alleen zielenheil en een eeuwig leven,

maar ook een leven dat bevrijd is van het kwaad. Het werkt nu al bevrijdend! God heeft over alle terreinen van het leven iets te zeggen, hij valt niet ergens buiten te sluiten. Maar waar zet ik me dan voor in? Wat is het waar ik mijn ziel en zaligheid in wil stoppen? Die vraag kan ik omdraaien. Wat zit er al in mij? Wat is het waar ik goed in ben? De God die mensen schiep naar zijn beeld ziet al iets in mij vanaf het begin. Ik geloof dat we goed nieuws uitleven op het moment dat we gaan uitpakken waar we goed in zijn.

Luisteren en versterken

Daarmee is het voor mij een vraag geworden of het als geloofsgemeenschap altijd nodig is om zoveel mogelijk goede dingen te doen. Er zijn immers vaak organisaties die hetzelfde werk al heel goed doen. Er zit juist heel veel kracht in het stimuleren, coachen en bemoedigen van mensen die allang het goede doen vanuit hun eigen werk of in hun persoonlijk leven. Het zien van een groter verhaal is een kracht van deze gemeenschappen. Dat maakt ze bevlogen inspirators met het oog op zinvol leven en een *reason to be*.

Een van de mooiste bewegingen van Jezus vind ik in hoe hij niet meteen een oordeel klaar had over de ander, maar allereerst omzag naar diegenen waar iedereen een duidelijk oordeel over had. Daarin zie ik dat hij ervoor koos dat beeld van God in de ander te zien. Of je nu gelovige was of niet. Ik zie hierin een beweging van luisteren in plaats van stellig beweren. Ik zie hierin een enorm goed voorbeeld van een coach. Sta eens stil bij wat het met jou doet als je je verhaal kunt doen bij een ander. Bij een kind komt het er soms met horten en stoten uit wanneer het geen leuke dag heeft gehad op school. Maar het is voor even weer goed als hij het kwijt kan bij zijn moeder. Denk aan de tiener die een ideaalversie van zichzelf in stand probeert te houden, maar zielsgraag af en toe haar hart wil luchten bij iemand die dat accepteert. Hoe ouder we worden, hoe moeilijker het misschien wordt om echt je verhaal te durven doen. Maar is dat niet wat we allemaal het hardst nodig hebben? Gezien, gehoord, geliefd worden. Iemand die aandacht heeft voor je gedachten over jezelf, je stille verdriet of lang bedachte dromen. Dat werkt werkelijk bevrijdend.

Eerder noemde ik al hoe ik geloof dat we als mens beeld dragers zijn van God. Jezus zelf was daarin het perfecte beeld van de onzichtbare God. Hij slaagde er als enige in om een leven te leven zoals God dat bedoeld had. Het beeld van God in ons is gebroken. Het lukt ons niet om geen pijnlijke missers te maken. Maar wat zou het mooi zijn als we bij elkaar dat beeld van God versterken, bevestigen en tot ontwikkeling laten komen. Ik zou niets liever doen in mijn werk als jonge theoloog. Coachen en de ander inspireren het goede te doen op een plek die bij hem of haar past.

Gaan voor goud

Voordat ik bij het inlineskaten een gouden medaille om m'n nek droeg, kreeg ik altijd iets wat meer betekende dan dat. Namelijk een knuffel van mijn vader, coach en teamgenoten. In een overwinning zag je een investering van tijd in elkaar op z'n plek vallen. Een traject vol betrokkenheid en coaching kwam tot z'n doel. Dat gaf veel blijdschap. Maar er is een reden dat degenen die niet wonnen ook bleven doorgaan. Zo'n overwinningsmoment is kort, en ook te relativiseren. Soms had je op dezelfde dag nog een andere afstand te rijden. Dus als je het sporten echt alleen voor dat moment deed, hield je het niet vol. Dat relatieve beseffen we allemaal denk ik, er zijn dingen die voorgaan. Zou dat op winst gerichte topsporten dan toch niet passen bij de weg die Jezus ging? Daar overtuig je mij niet van. We winnen graag. Ik in elk geval wel. Daarom ben ik ook blij dat het uitleven van goed nieuws, uiteindelijk alleen maar winnaars oplevert.

Literatuur

Rohr, R. (2017). *De goddelijke dans*. Utrecht: Uitgeverij Kok.